

Bertha Zoltán

A Kossuth-díjas Serfőző Simon köszöntése

Nemcsak Serfőző Simont: minket mindnyájunkat is érte a nagy örömteli megbecsülés. Hiszen az *Agria* meghatározó főmunkatársa, az immáron évek óta Egerben élő író kapta a legmagasabb művészeti kitüntetést. Akire mint az egész felsőmagyarországi régiónak is a szellemi vezéregyéniségére tekinthetünk. Aki például az Észak-Magyarországon (Miskolcon) megjelent folyóiratoknak (*Napjaink*, *Új Holnap*) is irányjelző szerkesztője volt hosszú időig, a rendszerváltás után pedig a Felsőmagyarország Könyvkiadó vezetőjeként szervezi nemcsak a környék, de az egész Kárpát-medence (s az annál is tágabb teljes magyarság) értékközpontúságában kifejeződő nemzettudatos, nemzetmegtartó irodalmi életét és törekvéseit is – mégpedig osztatlan köztiszteletnek örvendő.

Valóban: Serfőző Simon a hatvanas évek elejétől, az elmúlt fél évszázad magyar irodalmának egyik legkiemelkedőbb alakja. A legendás *Hetek* nemzedékének mértékadó személyisége, aki a már elhunyt Bella István, Ratkó József, Kalász László, Raffai Sarolta és a még élő (s a legrangosabb elismerésben már részesült) Ágh István és Buda Ferenc mellett a magyarság újabb kori sors történelmének egyik legmarkánsabb művészi megjelenítője. Irodalom- és kultúraalakító értelemben is korszakteremtő jelentőségű életművében katartikus esztétikai erővel eleveníti meg főként az alulso Magyarország, a paraszti világ és az egész háttérbe szorított nemzetfenntartó társadalom kálváriás sorshistóriáját és szenvedéstörténetét, kezdve az erőszakos kolhozosítástól és szovjetesítéstől a tulajdonjogi kifosztásig és az életképes hagyományos közösségi létformák tudatos vagy öntudatlan szétzúzásáig. Hiteles krónikási és konfesszionális látleteit megrendítő lírai vallomásokba, tárgyias és sorsjelképes költői alakzatokba foglalja, amelyekben valóságos látványi-érzelmi tapasztalat és elvontan egyetemes egzisztenciális látomásosság rendre különleges erkölcsi és esztétikai értékdimenziókkal gazdagodik. Szemhatára a bensőséges személyesség és a kollektív elköteleződés, a tradicionális népi és a modern szimbolikus-szürrealisztikus költészeti tendenciákhoz kapcsolódó magatartás, a kötődés, a nyitottság és a karakteresen sokszerű értékérzékenység szféráira egyaránt kiterjed, lírája évtizedek óta szervesen építkezve bontakozik univerzális arányrendek sugallatos birodalmává. Sűrű jelentéstartalmú számtalan verskötete mellett Serfőző Simon sokoldalú munkásságát prózai remekművek (regények, kisregények, elbeszélések, novellák), tragikus és groteszk hangoltságú (s színpadra állításukkor már a hetvenes évektől kezdve mindig visszhangos sikert aratott) társadalmi, történelmi drámák, valamint korjellemző esszék, szociografikus riportok, tárcák, publicisztikák rengetege is fémjelzi.

Serfőző Simon sokszínű műfaji, szemléleti értéktartományokat magába foglaló írásművészetének négykötetes reprezentatív válogatását a Püski Kiadó végezte el, de a hagyomány és az újítás állandó ötvözésének ihletettségekben dolgozó író azóta is számos új kötettel lepte meg olvasóit. Újabb versei is olyan költői magaslatokat hódítanak meg immár, amelyek csak a legjelesebb klasszikusok felállította mércével mérhetők, de epikai, prózai művei is folytatják a *Gyerekidő* című – és rendkívüli népszerűségnek örvendő – korfestő önéletrajzi regénytrilógiájának hangulatos ábrázolásmódszerét, amely a felfrissített, korszerű folklorisztikus-etnografikus, sőt mágikus realista magyar népi elbeszélőművészet csúcsein, annak legnagyobb mesélő, kedélyes, anekdotikus vagy kesernyésen humoros poétikai minőség-övezeteiben helyezhető el, Móricz, Tersánszky, Tamási, Szabó Pál, Sánta Ferenc és mások nyomdokain. Amely a Tisza-melléki, zagyvatáji szülőföldön, az alföldi tanyavidéken átszenvedett hosszú ötvenes éveknél, a mindennapi terror fájdalmas korszakának az élet-cselekményes felidézését (a padláslesöprésektől a földelkobzó államosításokon át a forradalom leverése utáni megfélemlítő hadjáratokig): szociografikus, nevelődési, fejlődéslélektani, ifjúsági prózatípusok műfaji szintézisében – szép arányossággal felépített epikai kompozícióban valósítja meg; s az igaz történetekben a gyermekpsziché apró rezdüléseit, örömeit, bánatokon át cikázó villanásait a familiáris együttérzés, a bensőséges szolidaritás, a természetes közösségvállalás élénk energiáival töltve fel.

Serfőző Simon egész életműve ékes példa arra, hogy a magyar sorsirodalom legtermékenyebb hagyományait miképpen lehet megőrizve megújítani a lehető legváltozatosabb és legatmoszférikusabb szuverén művészi értéksajátosságokkal, egyszersmind morális és esztétikai örökérvényűséggel. A Kossuth-díj pedig most mindennek a kiemelkedő teljesítménynek a méltó – s az általános irodalmi közvélemény szerint is régóta esedékes – elismerése.

Kedves Simon! Szeretettel gratulálunk – Isten éltesse nagyon sokáig!